

Анастасія КЛІМОВА

студентка

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного,

Науковий керівник:

С.В. КОСТОРНОЙ

к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРЕСИВНОЇ СТАВКИ ПДФО В СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Оподаткування є одним з найважливіших чинників наповнення бюджетів усіх рівнів. Крім того, податки є важливим інструментом державного регулювання доходів платників, інвестицій, нагромадження капіталу, ділової активності, сукупного споживання та інших важливих факторів розвитку суспільства. Головний податок через який реалізується соціальна політика України – це податок на доходи фізичних осіб. В Україні планується впровадити суттєві зміни в систему оподаткування, особливо це стосується оподаткування доходів фізичних осіб. Тому дослідження цього податку на сьогодні є надзвичайно актуальним.

Теоретичні засади оподаткування розроблені в працях таких видатних вчених, як: А. Сміт, Д. Рікардо, Д. Міль, Д. Кейнс, А. Лаффер. Питанням оподаткування в Україні і, зокрема, оподаткуванню доходів фізичних осіб присвячені праці багатьох українських вчених: В. Андрущенко, Ю. Іванова, П. Лайка, С. Косторного, Л. Тулуша та інших [1-3]. Науковці вивчають вплив змін у законодавстві на економічні процеси, а також доцільність та ефективність їх впровадження.

Метою є дослідження етапів еволюції податку на доходи фізичних осіб, зокрема п'ятого етапу, що стосується впровадження прогресивної ставки податку, головною метою якої є зменшення податкового навантаження на суспільство; аналіз позитивних тенденцій закордонного досвіду в сфері оподаткування та обґрунтування доцільності впровадження прогресивної ставки.

Податковий кодекс України [4] трактує податки як обов'язкові, безумовні платежі до відповідного бюджету, що справляються з платників податків. У процесі розвитку української державності змінювались і погляди щодо оподаткування ПДФО, вчені науковці виділяють чотири етапи розвитку, проте у 2020 р. ймовірно розпочнеться новий етап в історії системи оподаткування. На сучасному етапі депутати пропонують ввести прогресивну шкалу оподаткування доходів фізичних осіб та уніфікувати ставки оподаткування дивідендів, інвестиційних доходів і решти доходів фізичних осіб.

В Україні протягом останніх років існує єдина ставка податку на доходи фізичних осіб – 18% [4]. Така ставка податку застосовується для всіх, незважаючи на суму доходу яку одержав платник податку. Тобто, і працівник, що одержує місячний дохід в розмірі мінімальної заробітної плати, і працівник, що одержує дохід у мільйон гривень на місяць платять однаково по 18 % від свого доходу. В той же час податкове законодавство в Україні ґрунтується на принципі соціальної справедливості – установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків [4].

Податок на доходи фізичних осіб має вагому частку в структурі надходжень до державного бюджету. За даними Державної податкової служби України, у січні – червні 2019 року до зведеного бюджету надійшло 118 млрд грн податку на доходи фізичних осіб. Це на 21,6%, або на 20,9 млрд грн більше, ніж за відповідний період минулого року. Тоді надходження склали майже 97,1 млрд грн. [5].

Встановлюючи розміри оподаткування доходів фізичних осіб, держава прагне не тільки забезпечити стабільну дохідну базу, а й впливати на розмір заощаджень громадян. Реформування податкового законодавства у 2020 році прагне впровадити ряд прогресивних ставок ПДФО, які наведено у таблиці 1 [6].

Світова практика свідчить про існування в більшості країн такого справедливого підходу до оподаткування доходів громадян. Так, за даними Європейської комісії з 28 держав-членів ЄС лише у 6 країнах встановлена єдина фіксована ставка податку на доходи громадян. В інших країнах ставка податку на доходи громадян диференційована, та залежить від рівня отриманого доходу. В країнах застосовуються від 2 до 7 ставок податку. Такий підхід в оподаткуванні доходів громадян більш точно

відповідає принципу соціальної справедливості. При цьому в майже половині країн ЄС максимальна ставка податку за шкалою становить більше 40 % від бази оподаткування, а в 4 країнах – ставка податку дорівнює або перевищує 50 % [6].

Таблиця 1

Ставка податку в залежності від розміру доходу

Рівень місячного доходу	Ставка	База для застосування ставки податку
До 5 розмірів мінімальної заробітної плати включно	15%	Оподатковуваний дохід за вирахуванням суми мінімального неоподаткованого доходу, якщо застосовується
Від 5 до 15 розмірів МЗП	18%	Оподатковуваний дохід за вирахуванням суми мінімального неоподаткованого доходу, якщо застосовується
Від 15 до 50 розмірів МЗП	21%	Сума перевищення оподаткованого доходу - 15 розмірів мінімальної заробітної плати; при цьому право на вирахування суми мінімального неоподаткованого доходу відсутнє
Від 50 до 200 розмірів МЗП	24%	Сума перевищення оподаткованого доходу - 50 розмірів мінімальної заробітної плати; при цьому право на вирахування суми мінімального неоподаткованого доходу відсутнє
Більше 200 розмірів МЗП	27%	Сума перевищення оподаткованого доходу - 200 розмірів мінімальної заробітної плати; при цьому право на вирахування суми мінімального неоподаткованого доходу відсутнє

Важливим аспектом впровадження прогресивної ставки ПДФО, є зменшення тіньового сектору економіки, який надзвичайно розширився за часи незалежності України. Головною причиною переходу економіки в «тінь» є саме недосконале законодавство в сфері оподаткування, що створює надмірний податковий тиск на платників податку.

Згідно даних Державної служби статистики, 93 % працівників отримують заробітну плату не більше 20 тис. грн. на місяць, тому внесені зміни стосовно ставки оподаткування не збільшать податкове навантаження на них. Проте, одночасно такий підхід має можливість зменшити податкове навантаження на малозабезпечені верстви населення, і переправити це навантаження на осіб з високими доходами.

Перед податковою системою стоїть завдання забезпечення достатнього обсягу податкових надходжень до бюджету країни, а громадянам – достатнього життєвого рівня. Новий підхід до стягнення податку на доходи фізичних осіб дає можливість зменшити податкове навантаження на найбільш вразливі верстви населення та забезпечити виконання принципів справедливості, яке гарантує українцям сучасне законодавство.

Отже, податкову систему країни треба змінювати так, щоб враховувались економічні інтереси обох сторін – держави і платників податків, а також усувались зацікавленість платників до ухилень від оподаткування.

Список використаних джерел

1. Лайко П. А. Фіскальна роль оподаткування доходів фізичних осіб і напрями її зміцнення / П. А. Лайко, І. В. Шевчук // Економіка, менеджмент, агробізнес. – 2010. – №1-2 Т.2., – С. 101-105
2. Податкова система: Навчальний посібник. / за заг. ред. Андрущенко В. Л. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 416 с.
3. Податкова система: навчальний посібник / С. В. Косторной, О. О. Яцух, В. Д. Цап та ін.; ред. С.В. Косторной. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2018. 196 с.
4. Податковий кодекс України від 01.11.2011 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
5. Вісник. Офіційно про податки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100013409-118-mlr-d-grn-pdfo-nadiyshlo-do-byudzhetu-za-pivrichchya-2019-r>
7. Законопроект №2758 "Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо запровадження справедливої прогресивної шкали податку на доходи фізичних осіб)".